

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2019. május 13.

INFORMATIKA

EMELT SZINTŰ GYAKORLATI VIZSGA

2019. május 13. 8:00

Időtartam: 240 perc

Beadott dokumentumok
Piszkozati pótlapok száma
Beadott fájlok száma

A beadott fájlok neve

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA

Fontos tudnivalók

A gyakorlati feladatsor megoldásához **240 perc** áll rendelkezésére.

A vizsgán **használható eszközök**: a vizsgázó számára kijelölt számítógép, papír, toll, ceruza, vonalzó, lepecsételt jegyzetlap.

A feladatlap belső oldalain és a jegyzetlapon készíthet **jegyzeteket**, ezeket a vizsga végén be kell adni, de tartalmukat nem fogják értékelni.

A feladatokat tetszőleges sorrendben megoldhatja.

Felhívjuk a figyelmet a **gyakori** (10 percenkénti) **mentésre**, és feltétlenül javasoljuk a mentést minden esetben, mielőtt egy másik feladatba kezd.

Vizsgadolgozatát a feladatlapon található **azonosítóval megegyező** nevű **vizsgakönyvtárba** kell mentenie! Ellenőrizze, hogy a feladatlapon található kódossal megegyező nevű könyvtár elérhető-e, ha nem, még a vizsga elején jelezze a felügyelő tanárnak!

Munkáit a **vizsgakönyvtárba mentse**, és a vizsga végén **ellenőrizze**, hogy minden megoldás a megadott könyvtárban van-e, mert csak ezek értékelésére van lehetőség! Ellenőrizze, hogy a beadandó állományok olvashatók-e, mert a nem megnyitható állományok értékelése nem lehetséges!

Amennyiben az adatbázis-kezelés feladatát LibreOffice Base alkalmazásban oldja meg, a táblamódosító lekérdezéseket leíró SQL-parancsokat vagy a LibreOffice Base adatbázis-állomány részeként vagy pedig egy külön szövegállományban kell beadnia. Szövegfájl beadása esetén a szövegfájl neve egyértelműen utaljon a tartalmára (például *SQL-parancsok.txt*), valamint az állományban a parancs mellett szerepeltesse az előírt lekérdezésnevet!

A beadott program csak abban az esetben értékelhető, ha a vizsgázó létrehozta a választott programozási környezetnek megfelelő forrásállomány(okat) a vizsgakönyvtárában, és az tartalmazza a részfeladatok megoldásához tartozó forráskódot.

A forrásfájlokat a vizsgakönyvtárban találja.

Javasoljuk, hogy a feladatokat először **olvassa végig**, utána egyenként oldja meg az egyes rész-feladatokat!

Amennyiben számítógépével **műszaki probléma** van, jelezze a felügyelő tanárnak! A jelzés ténye és a megállapított hiba jegyzőkönyvezésre kerül. A kiesett idővel a vizsga ideje hosszabb lesz. Amennyiben a hiba mégsem számítógépes eredetű, a javító tanár értékeléskor köteles figyelembe venni a jegyzőkönyv esetleírását. (A rendszer gáza nem segítheti a vizsgázót a dolgozat elkészítésében.)

A vizsga végén a feladatlap első oldalán Önnek fel kell tüntetnie a **vizsgakönyvtárban és alkönyvtáraiban található, Ön által előállított és beadott fájlok számát, illetve azok nevét**. A vizsga végeztével addig ne távozzon, amíg ezt meg nem tette, és a felügyelő tanárnak ezt be nem mutatta!

Kérjük, jelölje be, hogy mely operációs rendszeren dolgozik, és melyik programozási környezet használja!

Operációs rendszer: Windows Linux

Programozási környezet:

- FreePascal
 - Lazarus
 - JAVA SE
 - GCC
 - Perl 5
 - Python
 - Visual Studio
 - _____
 - _____

1. Klór és bróm

A klór és a bróm a halogének csoportjába tartozó mérgező elem. Erről a két elemről és azok jellemzőiről kell egy szöveges dokumentumot készítenie. A dokumentum elkészítéséhez az *anyagok.txt*, *brom.jpg* és a *klor.jpg* állományokat kell felhasználnia.

1. Szövegszerkesztő program segítségével készítsen egy háromoldalas dokumentumot a minta és a leírás alapján! Az elkészült állományt *anyagok* néven mentse a program saját formátumában! A dokumentum szövegét az UTF-8 kódolású *anyagok.txt* állomány tartalmazza.
2. A dokumentumban a lapméret A4-es, és a tájolás álló legyen! A felső és az alsó margó 2,5 cm-es, a bal oldali 2,7 cm-es és a jobb oldali 2,3 cm-es legyen! A dokumentumban – ahol a feladat más nem ír elő – alkalmazzon egyszeres sorközt! A dokumentum ne tartalmazzon üres bekezdést!
3. A fogalmak magyarázata és a két anyag leírása sorkizárt igazítású legyen!
4. A szöveg a fogalmak („*Rendszám*”; „*Moláris tömeg*”; „*Olvadáspont*”; „*Forráspont*”; „*Elektronegativitás*”) megnevezésének kivételével Arial (Nimbus Sans) betűtípusú legyen! A fogalmak nevét az előzőtől eltérő, talp nélküli betűtípussal formázza! A dokumentum elkészítéséhez 14 pont és 36 pont méretű karaktereket használjon a minta szerint!
5. A klór (Cl) és a bróm (Br) adatait tartalmazó táblázatot az alábbi beállításokkal készítse el, és a hiányzó adatokat gépelje be!
 - a. A táblázat 2 soros, 6 oszlopos, 16 cm széles, vékony vonalas szegélyezésű legyen!
 - b. A sorok magassága 1 cm legyen! A számokat tartalmazó cellák 2 cm, a Cl és Br vegyjeleket tartalmazó cellák 4 cm szélesek legyenek!
 - c. A vegyjeleket tartalmazó cellákat vonja össze a minta szerint!
 - d. A táblázat tartalmának igazítását a minta szerint készítse el!
 - e. A két elem adatait középen egy vastagabb függőleges vonal válassza el!
6. Állítson be a fogalmak neve elé 7 pontos, utána 0 pontos térközt! A fogalmak nevét kiskapitális karakterekkel jelenítse meg! A fogalmak leírása a bal margótól 1 cm-rel beljebb kezdődjön!
7. Az anyagok leírását a második oldalon helyezze el kéthasábos elrendezéssel! A szöveget a minta szerint ossza el a hasábok között! Az anyagok leírásának minden bekezdése előtt 0 pontos, utána 8 pontos térközt állítson be! Mindkét anyag leírásának első bekezdésében szerepel a molekula képlete. Ügyeljen a képletekben szereplő 2-es számok formázására!
8. A bal oldali hasáb a *klor.jpg*, a jobb oldali hasáb a *brom.jpg* képpel kezdődjön! Mindkét képet méretezze át 5 cm magasságúra az oldalarányok megtartásával, és igazítsa a hasábon belül középre!
9. Gondoskodjon róla, hogy a kísérlet leírása mindenkorban új oldalon kezdődjön! A kísérlet címe középre igazított legyen!
10. Mindhárom alcím esetén margótól margóig terjedő szürke hátteret állítson be a bekezdésnek! Mindhárom alcím elé állítson be 24 pontos térközt!

11. A szükséges anyagok és az eszközök szövegét felsorolásként formázza meg! A felsorolásjelző szimbólum 1 cm-nél legyen, a szövegek 2 cm-nél kezdődjenek! A végrehajtás részt, a minta szerint, számoszott listaként formázza meg! A sorszám 1 cm-nél, a szöveg minden sora 2 cm-nél kezdődjön!
 12. A magyarázat leírásában az egyenletet formázza meg a minta szerint! A szöveges leírás minden két bekezdése sorkizárt igazítású legyen! A „*Magyarázat*” alcím alatt a teljes tartalom sorköze legyen másfeles!

30 pont

Minta:

17	Cl	3,0	35	Br	2,8
35,45		1774	79,90		1826

REND SZÁM

A protonok száma az atom magjában. Mivel darabszámot fejez ki, ezért értéke biztosan egész szám.

MOLÁRIS TÖMEG

LARIS TOMEGET
A tömeg és az anyagmennyiség hányszáma. Kifejezi 1 mol anyag grammában mért tömegét.

OLYMPUS

DADASPOINT
Ezen a hőmérsékleten a
egyensúlyban van. Dinamik
az érték nyomásfüggő.

nyomásfüggő.

EKTRONEGATIVITÁS

A klór főleg két izotóp, a 35-ös és 37-es tömegszámú keveréke, molekuláit kétatomosak: Cl_2 .

A klór oxidációs száma fémettek alkott vegyületeiben minden -1, +3, +5, +7 lehet. A -1 oxidációs számú vegyületeit kloridoknak nevezük. A klór +1 oxidációs számú vegyületeit a hipokloritok, +3 a kloriton, +5 a klorátok, +7 oxidációs számú vegyületei pedig a perklorátok.

Elektronegativitása nagy (3,0), fluor után a legreakcióképesebb elem. Ennek oka, hogy klór molekula kötése viszonylag könnyen, már a látható fény (kék fény) hatására felromlik.

Klór reakciója foszforral

Szükséges anyagok

- klórral telt henger
 - vörösfoszfor
 - gyertya

Eszközök

- vasdrót
 - vegyszeres kanál
 - gázfelfogó henger üveglappal

Végrehajtás

1. Töltsük meg gázzal a hengert, fedjük le üveglappal!
 2. A mintegy 50 cm hosszú vasdrót végére erősítünk a kisebb méretű gyertyát!
 3. A gyertya bele köré laza rétegben tegyük száraz vörösfoszfort!
 4. Mártunk a klórágazzal telt hengerbe a gyertyát, és addig tartunk ott, amíg az megyullad!

Magyarázat

A vörösfoszfor és a klórgáz reakciója exoterm folyamat, a fejlődő hőtől megyyllad a foszfor, az égő foszfor pedig megyújítja a kvártvát.

A kísérletben azt is megfigyelhetjük, hogy a gyártási színű színtelenítőben a paraffin nagy szénatomszámú szénhidrogén-molekuláival úgy reagál a klór, hogy főként a hidrogennel vegyül, míg a szén egy része koromként jelenik meg a reakcióterben a kevés oxigén miatt.

2. Tenisz

A teniszt a sportok királyának is nevezik, szabályai Angliában fejlődtek ki. A teniszben játszmákat és azon belül játékokat kell nyerni. A nőknél a tenisztornák mérkőzésein az győz, aki két játszmát megnyer. Egy tenisztorna női döntő mérkőzésének adatai állnak rendelkezésére az UTF-8 kódolású *dontoadatok.txt* állományban.

Feladata az adatok elemzése és megjelenítése táblázatkezelő program segítségével!

A megoldás során vegye figyelembe a következőket!

- Segédszámításokat az O oszloptól végezhet.
- Amennyiben lehetséges, a megoldás során képletet, függvényt, hivatkozást használjon, hogy az alapadatok módosítása esetén is a kívánt eredményeket kapja!
- A részfeladatok között van olyan, amely egy korábbi kérdés eredményét használja fel. Ha a korábbi részfeladatot nem sikerült teljesen megoldania, használja a megoldását úgy, ahogyan van, vagy írjon be egy valósának tűnő eredményt, és azzal dolgozzon tovább! Így ugyanis pontokat kaphat erre a részfeladatra is.

1. Tölts be a tabulátorokkal tagolt, UTF-8 kódolású *dontoadatok.txt* szövegfájlt a táblázatkezelő munkalapjára az A1-es cellától kezdődően! Munkáját a táblázatkezelő alapértelmezett formátumában *tenisz* néven mentse!

A táblázatban a következő adatok állnak rendelkezésére:

A játszma száma, a játék száma, a két játékos (**Játékos1** és **Játékos2**) által elért pontok a játékban és az adott játékban adogató játékos. A **Kettős hiba** oszlopban 1 szerepel, ha a játékos kettős hibát vétett. Az **Ász** oszlopban 1 szerepel, ha az adogató szervájánál az ellenfél nem tud a labdához hozzáérni.

Szabályok:

- A teniszben egy játék megnyeréséhez, legalább 4 labdamenetet kell megnyerni, azaz minimum 4 pontot kell megszerezni és legalább két pont különbséggel lehet nyerni. Egy játékban az egymást követő pontokat 15, 30, 40 értékkel jelölik. A 40 után a játékot nyerő játékosnál a „Game” szó szerepel. Amennyiben a pontozásnál 40:40 állás alakul ki, a játékosok addig játszanak, amíg valakinek két pontos előnye nem lesz. Ilyenkor a pontértékek már nem változnak, hanem az előnyt szerző játékosnál az „AD” szó szerepel a táblázatban. Amennyiben az előnnyel rendelkező játékos elveszíti a következő labdamenetét, akkor az eredmény ismét 40:40 lesz.
- Egy játszma megnyeréséhez legalább 6 nyert játék szükséges két megnyert játék előnnyel. Mivel a feldolgozandó mérkőzés során csak ilyen játszmák fordultak elő, ezért a további szabályok itt nem kerülnek ismertetésre.
- Egy mérkőzés megnyeréséhez két nyert játszma szükséges. Aki ezt előbb eléri, az nyer.

 2. A K10 cellában határozza meg, hogy hány ászt ütöttek összesen a játékosok a mérkőzésen!
 3. A K6 és az L6 cellában másolható képlet segítségével számolja meg, hogy a mérkőzés során a két játékos hány ászt ütött!
 4. A K7 és az L7 cellában másolható képlet segítségével számolja meg játékosonként a kettős hibák számát! Kettős hiba akkor van, ha az adogató játékos egymás után kétszer is elrontotta a szervját.
 5. A K11-es cellába határozza meg, hogy hány játékból állt a leghosszabb játszma!

6. A $K2:L4$ tartomány celláiban határozza meg, hogy az egyes játszmákban a játékosok hány játékot nyertek meg!
 7. A táblázat oszlopainak szélességét úgy állítsa be, hogy minden adat látható legyen! Igazítsa vízszintesen középre a táblázat $A:L$ oszlopaiban az adatokat tartalmazó cellák tartalmát!
 8. Szegélyezze a minta szerint a $J1:L7$ és a $J10:K11$ cellatartományt! A külső szegélye a két cellatartománynak legyen vastagabb!

15 pont

Minta:

3. Piacok

Az üzletközpontok mellett a hagyományos piacok, vásárcsarnokok és vásárok is kedvelt bevásárlási helyek. A dél-dunántúli megyék piacainak, vásárcsarnokainak, illetve vásárainak néhány adata áll rendelkezésre az *arusitohely.txt* és a *nyitvatartas.txt* állományokban.

1. Készítsen új adatbázist *piac_ab* néven! Importálja az adattáblákat az adatbázisba *arusitohely* és *nyitvatartas* néven! Ezek UTF-8 kódolású, tabulátorral tagolt szövegfájlok, első soruk tartalmazza a mezőneveket.
2. Állítsa be a megfelelő adatformátumokat és kulcsokat a táblákban!
3. Hozzon létre egy új adattáblát *nap* néven a leírásnak megfelelő szerkezettel és kulccsal! A táblát 7 rekorddal, a hétfő napjainak nevével töltse fel hétfőtől vasárnapig!

Táblák:

arusitohely (*id*, *nev*, *tipus*, *megye*, *telepules*, *irszam*, *cim*)

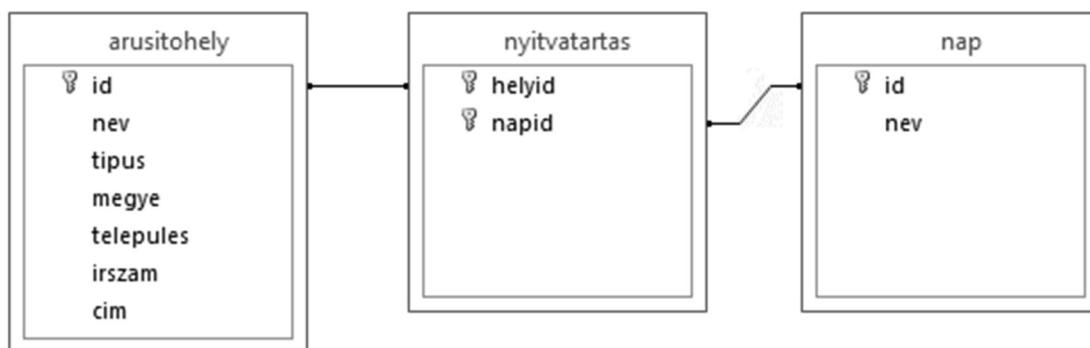
<i>id</i>	Az árusítóhely azonosítója (szám), ez a kulcs
<i>nev</i>	Az árusítóhely neve (szöveg)
<i>tipus</i>	Az árusítóhely típusa (szöveg)
<i>megye</i>	A megye neve, amelyben az árusítóhely települése van (szöveg)
<i>telepules</i>	Az árusítóhely települése (szöveg)
<i>irszam</i>	A cím irányítószáma (szám)
<i>cim</i>	Az árusítóhely címe (szöveg), üres, ha nincs megadva

nyitvatartas (*helyid*, *napid*)

<i>helyid</i>	Az árusítóhely azonosítója (szám), kulcs
<i>napid</i>	Az árusítóhely nyitva tartó napjainak azonosítója (szám), kulcs

nap (*id*, *nev*)

<i>id</i>	A hét napjának sorszáma 1-től kezdődően (számláló), ez a kulcs
<i>nev</i>	A hét napjainak neve (szöveg), értéke: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap

Készítse el a következő feladatok megoldását! Ügyeljen arra, hogy a megoldásban pontosan a kívánt mezők, kifejezések szerepeljenek, felesleges mezőt ne jelenítsen meg! A megoldásait a zárójelben lévő néven mentse el!

4. Készítsen lekérdezést, amely azokat a Tolna megyei árusítóhelyeket listázza ki – a településneveikkel együtt –, amelyek típusa nem tartalmazza a „*piac*” szó részletét! A listát a településnév, azon belül az árusítóhely neve szerinti sorrendben jelenítse meg a minta szerint! (**4nempiac**)
5. Készítsen lekérdezést, amely megadja megyénként az árusítóhelyek számát! A listában a megye neve és az árusítóhelyek száma jelenjen meg az utóbbi szerint csökkenő sorrendben! (**5darab**)
6. Lekérdezéssel listázza ki azoknak a településeknek és árusítóhelyeknek a nevét, ahol a település neve szerepel az árusítóhely névében! (**6nevanevben**)
7. Kevés az olyan település, ahol van olyan árusítóhely, ami a hét minden napján nyitva tart. Adja meg lekérdezés segítsével ezeket a településeket! A listában minden településnév egyszer jelenjen meg! (**7mindig**)
8. Lekérdezés segítségével adja meg, hogy megyénként hány olyan árusítóhely van, ahol a nyitvatartási rend nem ismert! (**8hiányos**)
9. A Tolna megyei Fadd és Paks egymáshoz közel két település. Készítsen lekérdezést, amely megadja azokat a napokat, amelyeken mind a két településen van olyan nyitva tartó elárusítóhely, amelynek az adatbázis szerinti típusa: „*piac*”! Mindegyik nyitvatartási nap neve pontosan egyszer szerepeljen a listában! (**9közös**)
10. Készítsen jelentést, amely a hét minden napjára megadja, hogy hány árusítóhely van nyitva aznap az adatbázis adatai szerint! A listában a napok nevét és a darabszámot ez utóbbi szerint csökkenően rendezve jelenítse meg! A jelentés létrehozását lekérdezéssel vagy ideiglenes táblával készítse elő! A jelentés elkészítéskor a mintából a mezők sorrendjét, a címet és a fejléc tartalmát vegye figyelembe! A jelentés formázásában a mintától eltérhet. (**10nyitva**)

nev	telepules
Országos állat- és kirakodóvásár	Bonyhád
Állatvásár	Dombóvár
Kirakodó vásár	Dombóvár
Országos Állat- és kirakodóvásár	Fadd

Nyitva tartó árusítóhelyek száma	
Nap	Darab
szombat	30
szerda	28
péntek	27

30 pont

4. Tantárgyfelosztás

A tantárgyfelosztás a tanév tervezésének alapvető dokumentuma. A tantárgyfelosztás azt tartalmazza, hogy a tanárok a tantárgyaikat mely osztályokban, hány órában tanítják. Ebben a feladatban egy négy évfolyamos gimnázium tantárgyfelosztásának adatait kell elemeznie.

A tantárgyfelosztást ezúttal egy adatbázis-kezelő programmal előállított, egyszerű szerkezetű szöveges állományban kapja az alábbi minta szerint (Minden bejegyzést négy sor tárol.):

Albatrosz Aladin
biologia

9.a

2

Albatrosz Aladin
osztalyfonoki

9.a

1

...

Csincsilla Csilla
matematika

9.x

2

...

Az első bejegyzés megadja, hogy *Albatrosz Aladin* tanár úr biológiát (*biologia*) fog tanítani a 9.a osztályban heti 2 órában. Ha az osztály betűjele x , akkor évfolyam szintű csoportról van szó. Példánkban *Csincsilla Csilla* tanárő a 9. évfolyam részére heti 2 órás *matematika* órát tart. Az osztályfőnököt arról ismerhetjük fel, hogy ők tartják az osztályfőnöki (*osztalyfonoki*) órát.

A megoldás során felhasználhatja, hogy a fájl maximum 1000 bejegyzést (azaz legfeljebb 4000 sort) tartalmaz. Az iskolában legfeljebb 100 tanár és legfeljebb 50 osztály van, továbbá minden osztálynak pontosan egy osztályfőnöke van.

Készítsen programot, amely a *beosztas.txt* állomány adatait felhasználva az alábbi kérdésekre válaszol! A program forráskódját mentse *tanfel* néven! (A program megírásakor a felhasználó által megadott adatok helyességét, érvényességét nem kell ellenőriznie, és feltételezheti, hogy a rendelkezésre álló adatok a leírtaknak megfelelnek.)

A képernyőre írást igénylő részfeladatok esetén – a mintához tartalmában hasonlóan – írja ki a képernyőre a feladat sorszámát (például: 3. feladat :), és utaljon a kiírt tartalomra is! Ha a felhasználótól kér be adatot, jelenítse meg a képernyőn, hogy milyen értéket vár! Mindkét esetben az ékezetmentes kiírás is elfogadott.

1. Olvassa be és tárolja el a *beosztas.txt* állományban talált adatakat, és annak felhasználásával oldja meg a következő feladatokat!
2. Hány bejegyzés található az állományban? Az eredményt írassa ki a képernyőre!
3. A fenntartó számára fontos információ, hogy az iskolában hetente összesen hány tanítási óra van. Határozza meg ezt az adatot és írassa ki a képernyőre!
4. Kérje be a felhasználótól egy tanár nevét, és írassa ki a képernyőre, hogy hetente hány órában tanít!

5. Készítse el az *of.txt* fájlt, amely az osztályfőnökök nevét tartalmazza osztályonként az alábbi formában (az osztályok megjelenítésének sorrendje a mintától eltérhet):

9.a - Albatrosz Aladin

9.b - Hangya Hanna

9.c - Zerge Zenina

•

- Egyes osztályokban bizonyos tantárgyakat a tanulók csoportbontásban tanulnak: ekkor az adott tantárgyra és osztályra két bejegyzést is tartalmaz a tantárgyfelosztás. Kérje be egy osztály azonosítóját, valamint egy tantárgy nevét, és írassa ki a képernyőre, hogy az adott osztály a megadott tantárgyat csoportbontásban vagy osztályszinten tanulja-e! (Feltételezheti, hogy a megadott osztály tanulja a megadott tantárgyat.)
 - A fenntartó számára az is fontos információ, hogy hány tanár dolgozik az iskolában. Írassa ki ezt az adatot a képernyőre!

Példa a szöveges kimenetek kialakításához:

2. feladat
A fájlban 329 bejegyzés van.

3. feladat
Az iskolában a heti összóraszám: 1016

4. feladat
Egy tanár neve= Albatrosz Aladin
A tanár heti óraszáma: 24

6. feladat
Osztály= 10.b
Tantárgy= kemia
Csoportbontásban tanulják.

7. feladat
Az iskolában 49 tanár tanít.

45 pont

Forrás:

1. Klór és bróm

<http://patikapedia.hu/media/image/klor.jpg> Utolsó letöltés: 2017.01.27

<http://palkapcsal.hu/media/image/k101.jpg> Utolsó letöltés: 2017.01.27
http://m2.qimng.sk/tahaky/d_25432_2264.jpg Utolsó letöltés: 2017.01.27

Horváth Balázs – Rózsahegyi Márta Dr. – Síposné Dr. Kedves Éva Dr.: Kémia 11-12 (MS-3151) 85. és 87. oldal

2. Tenisz

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Tenisz> Utolsó letöltés: 2017.01.04.

http://www.usopen.org/en_US/scores/stats/2701ms.html#top Utolsó letöltés: 2017.01.04.

3. Piacok

www.elotisza.hu/uploads/dokumentumtar/piacokweboldalra0119-1.xls Utolsó letöltés: 2016.11.10.

	pontszám	
	maximális	elért
Szövegszerkesztés, prezentáció, grafika, weblapkészítés 1. Klór és bróm	30	
Táblázatkezelés 2. Tenisz	15	
Adatbázis-kezelés 3. Piacok	30	
Algoritmizálás, adatmodellezés 4. Tantárgyfelosztás	45	
A gyakorlati vizsgarész pontszáma	120	

dátum

javító tanár

	Pontszáma egész számra kerekítve	
	Elérte	Programba beírt
Szövegszerkesztés, prezentáció, grafika, weblapkészítés		
Táblázatkezelés		
Adatbázis-kezelés		
Algoritmizálás, adatmodellezés		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző